

Spojitosť medzi zločinom a terorizmom v Českej republike a na Slovensku

- Cieľom tohto pracovného dokumentu je načrtnúť prehľad prepojení medzi zločinom a terorizmom (spojitosť zločinu s terorizmom) v Českej republike a na Slovensku, zdôrazniť potenciálne riziká a poskytnúť odporúčania, ako možno tieto riziká zmierniť.
 - Dokument je súčasťou celoeurópskeho prieskumu, ktorého výsledkom budú podobné správy vytvorené pre všetkých 28 členských štátov Európskej únie. Tie majú slúžiť ako nástroj na pochopenie hrozieb zločinu a terorizmu a na odporúčanie nových a inovátnych spôsobov, ako takýmto hrozbám čeliť.
 - Tak v Českej republike, ako aj na Slovensku sú síce prítomné organizované zločinecké skupiny, no ani v jednej z týchto krajín sa nevyskytuje takmer žiadna teroristická aktivita. To znamená, že v nich neexistujú priame prepojenia medzi zločinom a terorizmom.
 - Je tu však nepriame prepojenie: zo Slovenska pochádza veľké množstvo ľahko dostupných zbraní, ktoré sa dajú jednoducho reaktivovať.
 - Naše odporúčania sa zameriavajú na činnosti v oblasti financovania terorizmu, zdieľania informácií, nezákonného obchodovania a spolupráce medzi bezpečnostnými agentúrami, ako aj medzi vládnymi a mimovládnymi činiteľmi.
-

1 Úvod

V Českej republike a na Slovensku sa v posledných desaťročiach udialo niekoľko výrazných zmien. Okrem toho, že obe krajiny prešli od socializmu ku kapitalizmu a od autoritárskej vlády k demokracii, zažili tiež rozdelenie na dve samostatné republiky. Aj keď všetky tieto zmeny sú vo všeobecnosti vnímané ako pozitívne, mohli byť tiež príležitosťou na to, aby si tu vybudovali silné postavenie „zlé subjekty“.

Cieľom tohto pracovného dokumentu je predstaviť zločin a terorizmus v Českej republike a na Slovensku, ako aj potenciálne väzby medzi nimi. Naším zámerom je zdôrazniť možné riziká a tiež poskytnúť odporúčania k tomu, ako možno takéto riziká zmierniť. Dokument je súčasťou celoeurópskeho prieskumu, ktorého výsledkom budú podobné správy vytvorené pre všetkých 28 členských štátov Európskej únie. Tie majú slúžiť ako nástroj na pochopenie hrozieb zločinu a terorizmu a na odporúčanie nových a inovatívnych spôsobov, ako takýmto hrozbám čeliť.

Empirickým základom tohto dokumentu je prieskum voľne dostupných zdrojov vrátane príslušných vládnych a medzivládnych správ, akademických výskumných prác, súdnych písomností, novinových článkov, ako aj rozhovorov s pracovníkmi a odborníkmi z danej oblasti. Výskum prebiehal od marca do mája roku 2018 a podieľali sa na ňom českí a britskí výskumníci.¹

Tak v Českej republike, ako aj na Slovensku sú síce aktívne organizované zločinecké skupiny, no ani v jednej z týchto krajín sa nevyskytuje takmer žiadna teroristická aktivita. To znamená, že v nich neexistujú priame prepojenia medzi zločinom a terorizmom. Je tu však nepriame prepojenie: zo Slovenska pochádza veľké množstvo ľahko dostupných zbraní, ktoré sa dajú jednoducho reaktivovať.

Naše odporúčania sa zameriavajú na činnosti v oblasti financovania terorizmu, nezákonného obchodovania, zdieľania informácií a spolupráce medzi bezpečnostnými agentúrami, ako aj medzi vládnyimi a mimovládnyimi činiteľmi.

Prvá časť dokumentu sa venuje organizovanému zločinu a terorizmu v Českej republike a na Slovensku a ďalšie časti skúmajú ich potenciálne prepojenie. Nakoniec je uvedených niekoľko odporúčaní pre politických činiteľov a ďalšie zainteresované strany.

¹ Autormi tejto správy sú Peter R. Neumann a Rajan Basra. Podporu pri výskume nám poskytli Linda Slapakova a Thomas McEnchroe, za čo by sme im radi poďakovali. Taktiež by sme chceli poďakovať všetkým ľuďom, ktorí nám poskytli rozhovor, či už verejne alebo anonymne.

Tabuľka 1: Čo znamená „spojitosť medzi zločinom a terorizmom“?

Koncept spojivosti medzi zločinom a terorizmom sa prvýkrát objavil na začiatku 90. rokov po páde Sovietskeho zväzu a vzostupe globalizácie. Analytici si všimli, že popri meniacej sa geopolitickej situácii a zrode informačného veku začali teroristické a povstalecké skupiny meniť svoj modus operandi tak, aby rozšírili svoje zameranie.

Vedci doposiaľ identifikovali *tri typy spojivosti medzi zločinom a terorizmom: inštitucionálnu, organizačnú, a sociálnu.*

Inštitucionálna spojitosť

Jednou z priekopníčok tohto typu spojivosti bola Tamara Makarenko.² Vo svojom „kontinuu zločinu a terorizmu“ definovala tri typy inštitucionálnych prepojení medzi zločineckými a teroristickými skupinami:

- Na jednej strane vstupovali zločinecké a teroristické skupiny do vzájomnej *spolupráce* a vytvárali buď obmedzené spojenectvá vyplývajúce z individuálnych transakcií, alebo sofistikovanejšie koalície.
- Mohlo tiež dochádzať ku *konvergencii*, kedy jedna skupina nadobudla zručnosti tej druhej a vznikali tzv. „hybridné zločinecko-teroristické skupiny“.
- A napokon mohla nastať aj *transformácia*, pri ktorej sa niektorá skupina úplne pretransformovala na inú v dôsledku zmeny motivácie.

Medzi najznámejšie príklady patrí hnutie Taliban, ktoré svojho času záviselo od produkcie heroínu v Afganistane; účasť skupiny Revolučné ozbrojené sily Kolumbie (FARC) na výrobe narkotík v ich krajine a pašovanie benzínu a falošného tovaru Írskou republikánskou armádou (IRA).

Organizačná spojitosť

V rovnakom čase ako Makarenko sa tejto téme venovala aj Letizia Paoli. Tá sa vo svojej práci zamerala na štrukturálne a organizačné podobnosti medzi mládežníckymi gangmi a teroristickými skupinami, pričom obe kategorizovala ako „klanové“ organizácie:³

- Podieľali sa na nezákonných aktivitách vrátane násillia.
- Od svojich členov vyžadovali „absolútnu oddanosť“.

Pokračovanie na ďalšej strane.

2 Tamara Makarenko, „The Crime-Terror Continuum: Tracing the Interplay between Transnational Organised Crime and Terrorism“, *Global Crime*, zv. 6, č. 1, 2004, s. 129–145.

3 Letizia Paoli, „The Paradoxes of Organized Crime“, *Crime, Law, and Social Change*, zv. 37, č. 1, 2002, s. 51–97.

- Poskytovali *emocionálne benefity*, ako napr. status, bratstvo, identitu a pocit spolupatričnosti.

Podľa Paoliovej môže byť striktné rozdelenie aktérov na základe ich stanovených cieľov – zločineckých versus politických – veľmi zavádzajúce, pretože takéto rozdelenie nemusí byť vždy zreteľné a ciele sa môžu časom meniť.

Ako príklad uviedla biele rasistické gangy v Spojených štátoch, ktoré prijímali svojich členov na základe ideologických princípov, a hoci predstierali, že majú politický program, vo veľkej miere sa zúčastňovali na „bežnej“ trestnej činnosti.

Sociálna spojitosť

Rajan Basra a Peter R. Neumann vo svojej nedávnej štúdii o nábore džihádistov v Európe zdôraznili fakt, že nie je dôležitá konvergencia zločincov a teroristov ako skupín alebo organizácií, ale konvergencia ich sociálnych sietí a prostredí, v ktorých žijú a pracujú.⁴ Namiesto formálnej spolupráce či dokonca transformácie spozorovali, že zločinecké a teroristické skupiny robia nábor nových členov u sociologicky podobných skupín obyvateľstva, čím vznikajú (často neúmyselné) synergie a prekrytia.

Táto „nová“ spojitosť medzi zločinom a terorizmom má štyri aspekty:

- Ovplyvňuje procesy *radikalizácie*, pretože účasť na terorizme poskytuje vykúpenie a možnosť „legálne“ páchať zločin.
- Zdôrazňuje *rolu väzení* ako prostredí umožňujúcich radikalizáciu a vytváranie kontaktov medzi zločincami a extrémistami.
- Poukazuje na dôležitosť *rozvoja zručností a skúseností*, ktoré by mohli byť užitočné pre teroristov, najmä pokiaľ ide o prístup k zbraňam, falšovanie dokumentov a oboznamovanie sa s násilím.
- Uľahčuje *financovanie* terorizmu, najmä prostredníctvom drobných trestných činov.

Napriek tomu, že predstavené *tri typy spojivosti* – *inštitucionálna, organizačná a sociálna* – sa od seba líšia v prístupe i perspektíve, vzájomne sa nevyklučujú. Naopak, spoločne vytvárajú analytický rámec pre projekt Crime Terror Nexus.

⁴ Rajan Basra a Peter R. Neumann, „Criminal Pasts, Terrorist Futures: European Jihadists and the New Crime-Terror Nexus“, *Perspectives on Terrorism*, zv. 10, č. 6, 2016, s. 25–40.

2 Organizovaný zločin

Rýchle zmeny, ktoré sa v posledných desaťročiach udiali v Českej republike a na Slovensku, spolu so strategickou polohou oboch krajín medzi juhovýchodnou a západnou Európou, umožnili, aby sa tu zakorenili a udomácnili organizované zločinecké skupiny. Táto časť uvádza prehľad zločineckej scény v Českej republike a na Slovensku, pričom opisuje jednotlivé zainteresované skupiny, ich aktivity a miesta, na ktorých pôsobia.

Skupiny

Organizovaný zločin nie je v Českej republike ani na Slovensku ničím novým.⁵ Slovenské orgány evidujú prítomnosť zločineckých organizácií už od polovice 90. rokov, keď tu začalo svoju činnosť niekoľko organizovaných kriminálnych skupín a „vytvorili sa veľmi nebezpečné zoskupenia s nevídanou vnútornou organizáciou a nekompromisným postupom pri zabezpečovaní svojich záujmov“.⁶

To, či je alebo nie je väčšina organizovaných zločincov občanmi krajiny, v ktorej pôsobia, nie je známe. V minulosti to tak na Slovensku pravdepodobne aj bolo, ale za posledných desať rokov tu badať zvýšenú prítomnosť nadnárodných zločineckých skupín – či už z bývalého Sovietskeho zväzu, východnej Európy alebo západného Balkánu.⁷ V poslednej správe *Slovenskej informačnej služby* (SIS) sa uvádza, že Slovensko ako krajina z veľkej časti presunula svoju pozornosť z domácich na nadnárodné zločinecké skupiny.⁸ České orgány si zase všimli narastajúci trend skupín, ktoré „sú stále častejšie národnostne zmiešané“,⁹ hoci väčšina jednotlivcov stíhaných za organizovaný zločin je českej národnosti.¹⁰

České orgány považujú organizovaný zločin za najzávažnejšiu nevojenskú hrozbu, ktorej krajina čelí.¹¹ Česká *Bezpečnostná informačná služba* (BIS) varovala pred možnou spojitosťou zločinu a terorizmu už v roku 2007,

5 Podľa § 129 ods. 2 zákona č. 300/2005 Z. z. (Trestný zákon) sa pod pojmom organizovaná skupina rozumie „spoločenie najmenej troch osôb na účel spáchania trestného činu, s určitou delbou určených úloh medzi jednotlivými členmi skupiny, ktorej činnosť sa v dôsledku toho vyznačuje plánovitosťou a koordinovanosťou, čo zvyšuje pravdepodobnosť úspešného spáchania trestného činu“. Podľa § 129 českého zákona č. 40/2009 Sb. (Trestní zákon), je organizovanou zločineckou skupinou „spoločenstvo najmenej troch trestne zodpovedných osôb s vnútornou organizačnou štruktúrou, s rozdelením funkcií a delbou činností, ktoré je zamerané na sústavné páchanie úmyselnej trestnej činnosti“.

6 Miroslav Lisoň a Jozef Metefko, „Aktivity kriminálnych skupín na území Slovenskej republiky“, *Science & Military*, vyd. 1/2007, s. 51–58.

7 „Správa o činnosti SIS za rok 2014“, *Slovenská informačná služba*, jún 2015.

8 „Správa o činnosti SIS za rok 2016“, *Slovenská informačná služba*, jún 2017.

9 *Koncepcie boje proti organizovanému zločinu na období let 2015-2017*, Odbor bezpečnostní politiky a prevence kriminality Ministerstva vnitra České republiky, november 2014, s. 12.

10 Tamže, s. 10.

11 „Bezpečnostní hrozby“, Odbor bezpečnostní politiky a prevence kriminality Ministerstva vnitra České republiky, apríl 2016.

príčom zdôrazňovala hrozbu obchodovania so zbraňami, falšovania dokumentov a vzniku zločineckých sietí.¹² Podľa českých orgánov patria k najbežnejším činnostiam organizovaného zločinu výroba a predaj drog, podvody a ovplyvňovanie verejných súťaží.¹³

Väčšina verejne známych informácií o zločineckých skupinách na Slovensku pochádza z troch uniknutých interných policajných zoznamov (z rokov 2005, 2010 a 2011), ktoré odhalili osobné údaje niekoľkých organizovaných zločincov, ako aj ich príslušnosť k tej ktorej skupine. Na „mafianskom zozname“ z roku 2010 sa spomínajú najmä tieto štyri skupiny: *takáčovci*, *pitovci*, *borbélyovci* a *jakšíkovci*. Každá z nich je pomenovaná podľa svojho vodcu.¹⁴ Zoznam z roku 2010 okrem toho uvádza tri kategórie zločincov: 1) *vlamači*, ktorí organizujú vlámania; 2) *autičkári*, ktorí sa podieľajú na rozsiahlych krádežiach áut; a 3) *defektári*, ktorí okrádajú podnikateľov po tom, čo im prepichnú pneumatiky.¹⁵ Posledný zoznam, z roku 2011, obsahoval viac než 400 mien a fotografií podozrivých zločincov, ktorí boli voľne rozdelení do jednotlivých kategórií podľa predchádzajúcich dvoch zoznamov.

Zo spomínaných najvýraznejších skupín sú za najnásilnejšiu považovaní *pitovci*, ktorým sa pripisuje aj niekoľko vražd.¹⁶ V dôsledku úniku týchto informácií bolo začatých niekoľko trestných stíhaní a obvinených niekoľko členov zločineckých skupín,¹⁷ hoci nie je známe, či sú tieto skupiny naďalej aktívne alebo či sa „kategórie“ zločincov od tej doby zmenili.

Na Slovensku sú aktívne aj zahraničné zločinecké skupiny, najmä v oblasti obchodovania s drogami.¹⁸ Najvýraznejšie sú rusky hovoriace skupiny z východnej Európy, ktoré sú aktívne na slovensko-ukrajinskom pohraničí, a skupiny z Balkánu, napríklad z Macedónska, Srbska, Chorvátska a Albánska.¹⁹

V Českej republike sú aktívne skupiny z Ázie, Ukrajiny a Ruska. Zúčastňujú sa na rôznych druhoch trestnej činnosti – od krádeží luxusného tovaru až po obchodovanie s drogami a podvody v oblasti DPH.²⁰ Existujú tu tiež menšie, špecializovanejšie skupiny z Bulharska, Albánska, Nigérie a Rumunska.²¹ Podľa českého Ministerstva vnútra si „rozhodujúcu kontrolu nad trestnou činnosťou páchanou v Českej republike udržiava vietnamská zločinecká komunita, pričom dlhodobo vykazuje mimoriadnu úroveň stability“. Medzi ich najvýznamnejšiu trestnú činnosť patria daňové úniky priamych a nepriamych daní, krátenie colných poplatkov (najmä pri dovoze tovaru z Číny) a výroba a distribúcia drog.²²

12 „Spojí se terorismus s organizovaným zločinem?“, *Bezpečnostní informační služba*, 1. marca 2007.

13 *Koncepcie boje proti organizovanému zločinu na období let 2015-2017*, Odbor bezpečnostní politiky a prevence kriminality Ministerstva vnitra České republiky, november 2014, s. 9.

14 „Mafiánske zoznamy: Viaceré verzie zoznamov“, *sme.sk*, 17. júna 2005.

15 „Na mafiánskych zoznamoch je 321 mien! Aj vplyvní podnikatelia“, *Čas.sk*, 1. októbra 2011.

16 „Mafiáni sa priznali. Pitovci prehovorili o vražde bosa Takáča, študenta Tupého aj Ernesta Valka“, *centrum.sk*, 3. mája 2017; „Policia objasnila skutky zločineckej skupiny pitovci, obvinila tri osoby“, *SITA*, 13. júna 2017.

17 „Takáčovci skončili, trinásť členov gangu je za mrežami“, *Noviny.sk*, 5. mája 2016; „Borbély was wrong“, *The Slovak Spectator*, 20. apríla 2016.

18 „Správa o stave a vývoji drogovej scény na území Slovenskej republiky v roku 2014 (v kontexte s historickým vývojom od roku 1989)“, *Národná protidrogová jednotka, Ministerstvo vnútra SR*, 16. marca 2015.

19 *Trestná činnosť v Slovenskej republike v roku 2014*, Ministerstvo vnútra SR, Prezídium Policajného zboru, 2014.

20 *Koncepcie boje proti organizovanému zločinu na období let 2015-2017*, s. 12–14.

21 Podrobný rozpis aktivít týchto skupín uvádza *Koncepcie boje proti organizovanému zločinu na období let 2015-2017*, s. 12–14, a „Balkan Organized Crime Sets up in Prague“, *Organized Crime and Corruption Reporting Project (OCCRP)*, 23. novembra 2015.

22 *Koncepcie boje proti organizovanému zločinu na období let 2015-2017*, s. 13.

Talianske zločinecké skupiny – najmä skupina 'Ndrangheta – sa zdajú byť aktívne hlavne na Slovensku. Okrem finančnej trestnej činnosti sa zúčastňujú aj na cezhraničnom obchodovaní s drogami a zbraňami medzi Slovenskom a Talianskom. V roku 2016 talianska polícia zatkla niekoľko členov klanu *Ceusi* zo skupiny *Cosa Nostra* na základe obvinenia z nelegálneho obchodovania so zbraňami po tom, čo zo Slovenska cez Rakúsko doviezli 160 vyradených zbraní zakúpených za 45 000 eur.²³ Zbrane boli po reaktivácii poslané na Maltu, odkiaľ mali putovať ďalej, pravdepodobne do Egypta.²⁴

Vražda investigatívneho novinára Jána Kuciaka vo februári 2018 ešte viac zdôraznila rolu organizovaného zločinu na Slovensku.²⁵ Kuciak vyšetroval aktivity 'Ndranghety a ďalších talianskych mafiánskych skupín na Slovensku.²⁶ Vo svojom poslednom uverejnenom článku sa zaoberal činnosťami Carmineho Cinnanteho, ktorého v roku 2010 zatkla slovenská a talianska polícia za pašovanie zbraní do Talianska pod záštitou skupiny Belvedere Spinello, jednej z odnoží 'Ndranghety.²⁷

Kuciak vo svojej reportáži tiež tvrdil, že existuje prepojenie medzi 'Ndranghetov a slovenskými politikmi zapojenými do daňových únikov, prania špinavých peňazí a sprenevery európskych dotácií.²⁸ Zdôrazňoval najmä skutočnosť, že asistentka slovenského premiéra Róberta Fica mala obchodné vzťahy s Antoninom Vadalom, ktorý je podozrivý z členstva v 'Ndranghete.²⁹ V marci 2018 vydala slovenská polícia na Antonina Vadalou európsky zatykač za obchodovanie s drogami³⁰ a premiér Róbert Fico v dôsledku tohto škandálu odstúpil.

Aktivity a miesta pôsobenia

Cezhraničné pašovanie – najmä drog – je spolu s ekonomickou, finančnou a majetkovou trestnou činnosťou³¹ jedným z hlavných zdrojov príjmov organizovaných zločineckých skupín.³² Pokiaľ ide o užívanie drog, Slovensko nemá veľký domáci trh. Slúži skôr ako tranzitná krajina medzinárodného obchodu s drogami, kde sa stretáva východno-západná pašerácka cesta s juho-severnou.³³ Podľa uniknutých „mafiánskych zoznamov“ sú organizované zločinecké skupiny prítomné po celej krajine, pričom svoje aktivity sústreďujú vo veľkých mestách, ako sú Bratislava a Banská Bystrica.³⁴

23 „Weapons smugglers arrested in Italy with the support of Europol“, *Europol*, 9. júna 2016.

24 Nils Duquet (eds), *Triggering Terror: Illicit Gun Markets and Firearms Acquisitions of Terrorist Networks in Europe*, Flemish Peace Institute, 2018, s. 264.

25 Kuciak a jeho partnerka Martina Kušnírová boli obaja zastrelení vo svojom dome v obci Veľká Mača.

26 „Murdered Slovak Reporter Sought to Expose Italian Organized Crime“, *The New York Times*, 28. februára 2018.

27 Ján Kuciak, „Talianska mafia na Slovensku. Jej chápadlá siahajú aj do politiky“, *aktuality.sk*, 28. februára 2018; „A Murdered Journalist's Last Investigation“, *OCCRP*, k dispozícii na: <https://www.occrp.org/en/amurderedjournalistslastinvestigation/>.

28 „Slovak Reporter's Assassination May Be Tied to Italian Mafia“, *Bloomberg*, 27. februára 2018.

29 „The Model, the Mafia, and the Murderers“, *OCCRP*, 28. februára 2018.

30 „Italian entrepreneur Vadala reportedly detained due to drugs“, *The Slovak Spectator*, 13. marca 2018.

31 *Správa o činnosti SIS za rok 2016*, Slovenská informačná služba, jún 2017; Miroslav Lisoň a Jozef Meteňko, „Aktivity kriminálnych skupín na území Slovenskej republiky“, *Science & Military*, vyd. 1/2007, s. 51–58.

32 „Správa o bezpečnosti Slovenskej republiky za rok 2016“, predseda vlády a predseda Bezpečnostnej rady SR, 28. júna 2017.

33 Samuel Goda a Jaroslav Ušiak, „What is the Threat Perception of the Slovak Republic?“, *Central European Journal of International and Security Studies*, zv. 10, č. 1, s. 61–87; *European Union Serious and Organised Crime Threat Assessment (SOCTA) 2017: Crime in the age of technology*, Europol, 2017, s. 35–40.

34 Miroslav Lisoň a Jozef Meteňko, „Aktivity kriminálnych skupín na území Slovenskej republiky“, *Science & Military*, vyd. 1/2007, s. 51–58.

Česká republika sa považuje za významného producenta marihuany a metamfetamínu, najmä kryštalického. Podľa českej protidrogovej centrály sú v tejto oblasti najdominantnejšie vietnamské gangy.³⁵ Vietnamské tržnice, ktoré sa väčšinou nachádzajú v českých pohraničných mestách, sa stali cieľovou destináciou pre užívateľov drog zo susedných krajín.³⁶ Mimoriadne populárne sú najmä medzi Nemcami, ktorí cestujú za hranice s vidinou kryštalického metamfetamínu, a preto začali tento fenomén označovať ako *Crystal-tourismus* („kryštalový turizmus“). To viedlo k prudkému nárastu aktivít súvisiacich s drogami v niektorých nemeckých spolkových krajinách, napr. v Sasku a Bavorsku.³⁷

Sú prítomné aj dlhodobé organizované trestné činy, ako *vydieranie* a *hrubý nátlak*.³⁸ František Borbély, ktorý bol bosom zločineckej skupiny *borbélyovci*, napríklad vlastnil bezpečnostnú službu DKFB, ktorú používal pri verejných súťažiach. Táto spoločnosť vraj slúžila na prepieranie ziskov nadobudnutých vydieraním.³⁹

Organizovaní zločinci rozšírili svoju pôsobnosť aj na *finančné trestné činy*, ako sú bankové a daňové podvody.⁴⁰ V podstate možno povedať, že na Slovensku vzrástla miera sofistikovaných finančných a ekonomických trestných činov, kým počet „tradičných“ násilných činov klesol.⁴¹ Pri presadzovaní práva sa však všetko úsilie sústredilo na zacielenie a zneškodnenie násilných zločineckých skupín.⁴²

Za jeden z hlavných hnacích motorov organizovaného zločinu sa považuje klientelizmus. Táto forma korupcie zahŕňa štátnych úradníkov, politikov a organizovaných zločincov, ktorí spoločne riadia systém politického patronátu.⁴³ V súvislosti s tým sa finančné trestné činy v Českej republike sústreďujú na podvody vo forme zabezpečenia vládnych tendrov a dotácií z EÚ, ako aj zdierania zadížených osôb prostredníctvom konkurzných konaní.⁴⁴

Pretrvávajúcim problémom v oboch krajinách je *obchodovanie s ľuďmi*. Väčšina obetí obchodovania s ľuďmi je predávaná na účely sexuálneho vykorisťovania alebo otrockej práce. Česká republika a Slovensko pritom slúžia aj ako tranzitné, aj ako cieľové krajiny.⁴⁵ Podľa výskumníkov Miroslava Lisoňa a Jozefa Meteňka je koordinácia ilegálnej migrácie vo veľkej miere kontrolovaná organizovanými zločineckými skupinami, ktoré často spolupracujú so skupinami zo susedného Maďarska a Českej republiky.⁴⁶

35 „Český trh s drogami ovládajú Vietnamci. „Jsou schopni vyrobit na jeden var stonásobek pervitinu“, *Lidovky.cz*, 10. septembra 2016.

36 „Nakupuje tu drogy celá Evropa. Ve vietnamsko-českých večerkách a tržnicích je pervitin levný, vysvětluje šéf české protidrogové centrály a vypráví, jak to chodí“, *Krajskélisty.cz*, 27. novembra 2015.

37 „Rising Crystal meth industry winning drugs war“, *Euronews*, 29. apríla 2016; Jens Kastern, „Germany's drug tourism problem: Vietnamese blamed for surge in drug-buying trips to Czech Republic“, *Post Magazine*, 3. apríla 2018.

38 „Takáčovci skončili, trinášť členov gangu je za mrežami“, *Noviny.sk*, 5. mája 2016; „Borbély was wrong“, *The Slovak Spectator*, 20. apríla 2016.

39 Tamže.

40 Miroslav Lisoň a Jozef Meteňko, s. 51–58.

41 *Správa o činnosti SIS za rok 2016*, Slovenská informačná služba, jún 2017; „Na Slovensko sa snažia infiltrovať zločinecké skupiny z iných štátov“, *sme.sk*, 6. augusta 2017.

42 Tamže.

43 Jaroslav Kolomek, *Krátkodobá prognóza vybraných druhov kriminality v SR na roky 2013-2016*, Akadémia Policajného zboru v Bratislave, 2013.

44 *Koncepcie boje proti organizovanému zločinu na období let 2015-2017*, s. 13–14.

45 „Mafia na vojenský spôsob: príbeh piťovcov z Lamača“, *aktuality.sk*, 6. septembra 2016; *Zpráva o stavu obchodování s lidmi v České Republice za rok 2016*, Odbor bezpečnostní politiky a prevence kriminality Ministerstva vnitra České republiky, 2017, s. 5–9.

46 Miroslav Lisoň a Jozef Meteňko, s. 51–58.

Je veľmi ťažké odhadnúť rozsah tohto problému, pretože obeť môžu mať strach kontaktovať políciu a trestný čin tak ostáva nenahlásený. V roku 2016 bolo zistených len 38 prípadov obchodovania s ľuďmi v Českej republike⁴⁷ a 88 na Slovensku.⁴⁸

Na slovenskú zločineckú scénu môže mať vplyv aj *konflikt v susednej Ukrajine*. Slovenská informačná služba (SIS) zaznamenala zvýšenú aktivitu skupín zapojených do obchodovania s drogami a zbraňami cez ukrajinskú hranicu.⁴⁹ Táto oblasť je známym miestom obchodovania s ľuďmi,⁵⁰ pretože ukrajinské a balkánske skupiny sú najviac aktívne práve v pohraničných oblastiach.⁵¹

V skratke možno povedať, že hoci v oboch krajinách bol zaznamenaných celý rad organizovaných trestných činov, nasledujúca časť nám ukáže, že ich prepojenie na terorizmus je veľmi obmedzené.

47 Zpráva o stavu obchodování s lidmi v České Republice za rok 2016, Odbor bezpečnostní politiky a prevence kriminality Ministerstva vnitra České republiky, 2017, s. 6.

48 Situácia v oblasti obchodovania s ľuďmi na Slovensku, Ministerstvo vnútra SR, 2018.

49 Správa o činnosti SIS za rok 2016, Slovenská informačná služba, jún 2017.

50 Miroslav Lisoň a Jozef Meteňko, s. 51–58.

51 Tamže.

3 Terorizmus

V posledných rokoch bola Európa svedkom vlny džihádistských teroristických útokov – od koordinovaných bombových útokov cez úmyselné vrážanie autami do ľudí až po útoky nožom. Zomreli pri nich stovky ľudí a ešte viac ich bolo zranených.⁵² Napriek tomu, že Česká republika aj Slovensko majú skúsenosti s organizovaným zločinom, ani jedna z týchto krajín nebola nikdy vo veľkej miere vystavená terorizmu. No hoci ani v jednej z krajín nebol nikdy spáchaný smrteľný teroristický útok, terorizmus ako taký a strach z neho ovplyvnili ich sociálnu štruktúru, najmä prostredníctvom obáv z bezpečnosti.

V oboch krajinách môžeme nájsť len zopár príkladov terorizmu z histórie. V Českej republike bolo vedených niekoľko súdnych stíhaní vo veci terorizmu, pri ktorom nikto neprišiel o život.⁵³ Jediný prípad terorizmu na Slovensku sa udial v roku 2011, keď samostatne konajúci Ladislav Kuc umiestnil podomácky vyrobené výbušné zariadenie do odpadkového koša pred prevádzkou McDonald v Košiciach. Pri čiastočnom výbuchu Kucovej bomby nikto nezomrel ani nebol nikto zranený. Kuc bol považovaný za extrémistu bojujúceho za práva zvierat a hoci ho najskôr stíhali za teroristický čin, pôvodný rozsudok bol neskôr zmenený na obvinenie z verejného ohrozovania.⁵⁴

Džihádizmus

Ani na Slovensku ani v Čechách sa džihádizmus v podstate nevyskytuje. Doposiaľ tu nebol spáchaný žiadny džihádistský útok. K džihádistským skupinám v Sýrii a Iraku sa už síce pripojilo mnoho „zahraničných bojovníkov“ z Európy, no Českej republiky a Slovenska sa tento problém dotkol len minimálne. (Neexistujú žiadne oficiálne počty ľudí, ktorí vycestovali.) Vo februári 2016 polícia zadržala 20-ročného Čecha Jana Silovského počas jeho cesty na územie okupované Islamským štátom. Plánoval letieť do mesta Gaziantep v juhovýchodnom Turecku a odtiaľ prejsť do Sýrie. Polícia ho však zatkla počas prestupu na Istanbulskom letisku a deportovala ho späť do Českej republiky. Napokon bol odsúdený za trestné činy súvisiace s terorizmom.⁵⁵

52 Terorizmus definujeme ako symbolický akt politicky motivovaného násillia. Pozri Peter R. Neumann a M.L.R. Smith, *The Strategy of Terrorism* (London: Routledge, 2008), s. 8.

53 Sú to tieto: prípad Siete revolučných buniek z roku 2015; zatknutie Jana Silovského, ktorý sa chcel stať zahraničným džihádistským bojovníkom, v roku 2016; prípad „falošných útokov“ z roku 2017 a zatknutie troch osôb podozrivých z džihádizmu v roku 2018.

54 *Správa o bezpečnosti Slovenskej republiky za rok 2011*, Bezpečnostná rada Slovenskej republiky, 27. júna 2012; Jaroslav Nad' a Juraj Krúpa, *ZaBEZPEČ sí vedomosti: Terorizmus*, Slovak Security Policy Institute, október 2016, s. 1–10.; „Slovakia's first eco-terrorist may have his sentence extended“, *The Slovak Spectator*, 24. januára 2018.

55 „Would-be Czech Islamic State Soldier Testifies to Police“, *Radio Prague*, 13. októbra 2016; „Czech Is Sentenced to Prison for Trying to Join ISIS“, *New York Times*, 24. februára 2017.

Okrem toho je známych len pár ďalších prípadov. V roku 2017 česká Bezpečnostná informačná služba (BIS) informovala o zistení, že z Českej republiky boli odoslané peniaze určené na financovanie bojovníkov Islamského štátu. Neuviedla však žiadne ďalšie podrobnosti.⁵⁶ V januári 2018 české orgány obvinili troch českých občanov – dvoch bratov a jednu ženu – za podporu akupiny Jabhat Fateh al-Sham, známej tiež ako Jabhat al-Nusra. Jeden z bratov odišiel do mesta Idlib v Sýrii, kde si vzal za manželku spomínanú ženu, ktorá pricestoval neskôr. Druhý z bratov je obvinený z toho, že im pomohol vycestovať.⁵⁷

Zaujímavosťou je, že Salah Abdeslam, člen siete Islamský štát, ktorá stojí za útokmi v Paríži z novembra 2015, mal určité prepojenie so Slovenskom. Len pár mesiacov pred spomínanými útokmi, v lete 2015, cestoval Abdeslam na Slovensko a niekoľko týždňov vraj strávil v Nitre.⁵⁸ Presný účel Abdeslamovho pobytu na Slovensku nie je jasný. Možno si ho vybral len ako dočasnú zastávku počas svojich ciest do Budapešti, kam sa v mesiacoch pre útokmi vybral štyrikrát s cieľom vyzdvihnúť ďalších bojovníkov Islamského štátu.⁵⁹

Napriek minimálnej džihádistickej hrozbe sa niektoré české a slovenské skupiny snažili vyťažiť zo všadeprítomného strachu z neistoty a terorizmu. V auguste 2016 bol zorganizovaný pseudo-džihádistický útok, pri ktorom niekoľko mužov oblečených vo vojenských uniformách a s falošnými zbraňami jazdilo vo vojenskom džípe po námestí v Prahe. Keď títo muži, ktorých sprevádzal aj muž s fľavou oblečený za imáma, začali kričať „Allahu Akbar“, mnoho turistov sa rozutekalo preč v domnienke, že ide o skutočný teroristický útok.⁶⁰

Ďalšie dva nebezpečné falošné útoky sa udiali v roku 2017, keď niekto narezal stromy, ktoré neskôr spadli na železničné koľaje a narazil do nich vlak. V oboch prípadoch sa v blízkosti našli tabule s nápisom „Allah je veľký“ napísaným v latinke.⁶¹ Páchateľom bol 70-ročný Čech, ktorý už predtým šíril falošné islamistické letáky s vyhrážkami, že krajine hrozí teroristický útok.⁶² Tieto udalosti sa najskôr vyšetrovali ako činy terorizmu, no vo februári 2018 bol muž obvinený z vyvolávania nenávisťi voči moslimom.

56 Zpráva o situaci v oblasti vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku na území České republiky v roce 2016, Odbor bezpečnostní politiky a prevence kriminality Ministerstva vnitra České republiky, máj 2017.

57 „Tři Češi obviněni z terorismu. Pomáhali prý v Sýrii organizaci Al-Káidy“, *Deník.cz*, 23. januára 2018.

58 „Parížsky atentátnik mal byť vlní na Slovensku. V Nitre údajne strávil tri týždne“, *aktuality.sk*, 6. apríla 2017.

59 Jean-Charles Brisard a Kevin Jackson, „The Islamic State's External Operations and the French-Belgian Nexus“, *CTC Sentinel*, vyd. 9, č. 11, 2016, s. 8–15.

60 Výročná zpráva Bezpečnostní informační služby za rok 2016, Bezpečnostní informační služba, 2017; „Fake ISIS Attack in Prague, Intended as Protest, Causes Panic“, *New York Times*, 22. augusta 2016.

61 „Zlom v kauze srážky vlaku se stromem. Vyšetřuje se jako teroristický útok“, *Lidovky.cz*, 5. decembra 2017.

62 „Způsobil srážky vlaků se stromy, aby vyvolal nenávisť proti muslimům. Policie obvinila Čecha z terorismu“, *iRozhlas*, 28. februára 2018.

Pravicoví extrémisti

Na rozdiel od džihadizmu, pravicový extrémizmus je prítomný tak v Českej republike, ako aj na Slovensku. Podľa odhadu z roku 2012 je na Slovensku približne 900 aktívnych členov ultrapravicových organizácií a asi 3 000 sympatizantov tohto smeru.⁶³ Česká republika má podľa odhadu z roku 2014 približne 150 aktívnych členov z celkového počtu asi 5 000 podporovateľov.⁶⁴

Pravicoví extrémisti sa v minulosti zvyčajne zameriavali na rómske komunity,⁶⁵ no v posledných rokoch si čoraz väčší osvojujú tvrdú protiimigračnú a protiislamskú rétoriku.⁶⁶ Táto podpora môže často viesť k priamym činom. V roku 2016 zaznamenala slovenská polícia 80 trestných činov extrémizmu, pričom väčšina z nich bola spojená s ultrapravicou.⁶⁷ Podľa Úradu špeciálnej prokuratúry patria k najčastejším trestným činom extrémizmu prejavy nenávisti, verbálne útoky na etnické menšiny a zverejňovanie fašistických komentárov a symbolov.⁶⁸

Vzostup ultrapravicových skupín vyvrcholil volebným úspechom Ľudovej strany – Naše Slovensko v parlamentných voľbách v roku 2016, v ktorých ĽSNS získala 8 % hlasov a 14 (zo 150) kresiel v parlamente. Nielenže tak došlo k prelomeniu akejsi rutiny, ktorú ultrapravicové strany na Slovensku zažívali od roku 1989, ale aj k ovplyvneniu domácej politickej diskusie.⁶⁹ Odvtedy ich volebná podpora klesá.⁷⁰

Generálny prokurátor Jaromír Čižnár podal v máji 2017 na Najvyšší súd návrh na rozpustenie ĽSNS. Podľa prokuratúry aktivity tejto strany porušujú Ústavu a zákony Slovenskej republiky, ako aj medzinárodné zmluvy.⁷¹ Prípado doposiaľ nebol uzavretý a momentálne ho prešetruje Najvyšší súd.⁷²

V júli 2017 bol líder ĽSNS, Marián Kotleba, obvinený z trestného činu extrémizmu, v súvislosti s pro-fašistickými odkazmi a vyhláseniami jeho strany.⁷³ Okrem neho bolo obvinených aj niekoľko ďalších členov strany vrátane poslancov parlamentu, a to konkrétne zo šírenia nenávisti voči moslimom, židom a rómskym menšinám.⁷⁴ Vyšetrovanie Kotlebovho prípadu stále pokračuje. Jeho obvinenia sa zakladajú na skutočnosti, že Kotleba odovzdal niekoľkým sociálne slabším rodinám šek v hodnote 1 488 eur. Kombinácia čísel 14 a 88 sa pritom považuje za silný pro-fašistický symbol: číslo 14 odkazuje na fašistickú frázu „14 slov“ a číslo 88 zasa na písmená „HH“ v pozdrave „Heil, Hitler“.⁷⁵

63 Jaromír Mlýnek, *Príčiny rastu radikalizácie a agresivity určitých skupín obyvateľstva – výskumná správa*, Akadémia Policajného zboru v Bratislave, 2012.

64 *Zpráva o extrémizmu na území České republiky v roce 2013*, Odbor bezpečnostní politiky Ministerstva vnitra, máj 2014, s. 7.

65 Vid' Elena Gallová Kriglerová a Jana Kadlečíková, *Verejná mienka v oblasti pravicového extrémizmu: Výskumná správa*, Nadácia otvorenej spoločnosti, február 2012; *Správa o činnosti SIS za rok 2016*, Slovenská informačná služba, jún 2017.

66 *Správa o bezpečnosti Slovenskej republiky za rok 2016*, predseda vlády a predseda Bezpečnostnej rady SR, 28. júna 2017.

67 Ide o nárast v porovnaní s rokom 2015, keď ich bolo 30. Aktuálnejšie štatistiky nie sú k dispozícii. *Trestná činnosť v Slovenskej republike v roku 2016*, Ministerstvo vnútra SR, Prezídium Policajného zboru, február 2017.

68 „Extrémizmus na Slovensku prudko narástol“, *aktuality.sk*, 8. októbra 2017.

69 Grigorij Mesežnikov a Oľga Gyárfášová, *Súčasný pravicový extrémizmus a ultranacionalizmus na Slovensku: Stav, trendy, podpora*, Inštitút pre verejné otázky – Nadácia Hannsa Seidela, 2016.

70 „Far-right party crushed in Slovakia elections“, *The Independent*, 5. novembra 2017.

71 „Generálny prokurátor podal návrh na rozpustenie Kotlebovej ĽSNS“, *aktuality.sk*, 25. mája 2017.

72 „Rozpustenie kotlebovcov stojí na súde“, *spravy.pravda.sk*, 22. februára 2018.

73 „Police charge leader of Slovak far-right party with extremism“, *Reuters*, 28. júla 2017.

74 „Slovenský poslanec čelí obžalobě kvůli výrokům o Romech“, *novinky.cz*, 4. decembra 2017.

75 „Policajti obvinili Kotlebu za šeky so sumou 1488 eur, vraj odkazovali na nacistickú symboliku“, *dennikn.sk*, 28. júla 2017.

Ľavicoví extrémisti

V Českej republike je prítomná malá anarchistická scéna,⁷⁶ pričom najznámejší prípad má na svedomí *Sieť revolučných buniek*.⁷⁷ Táto skupina uskutočnila viacero podpaľačských útokov na zaparkované policajné autá,⁷⁸ ako aj na reštauráciu v Prahe.⁷⁹ V apríli 2015 boli navyše jej členovia obvinení z plánovania útoku na vlak s vojenským materiálom, čo bol vôbec prvý súdny proces súvisiaci s terorizmom v krajine.⁸⁰ Neskôr sa však ukázalo, že túto operáciu naplánovali dvaja policajti v utajení, ktorí sa infiltrovali do skupiny a nabádali anarchistov, aby sa k nim pridali. Členovia skupiny boli napokon zbavení obvinenia.⁸¹ *Sieť revolučných buniek* na svojej webovej stránke, ktorá je stále dostupná online, vyzýva k násilným sabotážnym činom proti štátu. Okrem nástrojov organizácie skupiny je na nej taktiež uvedený postup, ako podomácky vyrobiť časované výbušné zariadenie.

Ultraľavicové skupiny nemajú v posledných rokoch na Slovensku také zastúpenie ako ultrapravicové skupiny. SIS uvádza, že ultraľavicové aktivity badať predovšetkým v online kontexte, pričom ide najmä o snahu zdiskreditovať ultrapravicové skupiny a ich vyhlásenia.⁸² Verejné protesty a demonštrácie, ktoré organizujú ultraľavičari, sú zvyčajne nenásilné, hoci niekoľkokrát došlo k násilným stretom medzi členmi ultrapravicových a ultraľavicových skupín.⁸³

76 Rastúcu radikalizáciu anarchistickéj scény dokumentujú: *Extremismus Souhrnná situační zpráva 4. čtvrtletí roku 2017*, Odbor bezpečnostní politiky Ministerstva vnitra České republiky, január 2018, s. 3–4.

77 „Zásah proti extrémistům: anarchisté připravovali teroristický útok na vlak“, *Lidovky.cz*, 1. mája 2015.

78 *Extremismus Souhrnná situační zpráva 2. čtvrtletí roku 2017*, Odbor bezpečnostní politiky Ministerstva vnitra České republiky, január 2018, s. 5.

79 *Extremismus Souhrnná situační zpráva 1. čtvrtletí roku 2017*, Odbor bezpečnostní politiky Ministerstva vnitra České republiky, január 2018, s. 5.

80 „Stát odškodnil anarchistu Ignačáka za nezákonnou vazbu. Částku obě strany tají“, *Lidovky.cz*, 14. decembra 2017.

81 „Soud zprostil viny pět obžalovaných z terorismu. Šlo o policejní provokaci, bránila se obhajoba“, *iRozhlas*, 22. septembra 2017.

82 *Správa o činnosti SIS za rok 2017*, Slovenská informačná služba, máj 2018.

83 Ladislav Šimon, *Extremizmus ako prejav sociálneho konfliktu*, Akadémia Policajného zboru v Bratislave, 2014, s. 15.

4 Spojitosť so zbraňami

V Českej republike ani na Slovensku neexistujú žiadne priame, zjavné prepojenia medzi zločincami a teroristami. Jediná oblasť, v ktorej sa objavuje spojitosť medzi zločinom a terorizmom (hoci nepriama), je problematika zbraní.⁸⁴

Pred tým, ako 1. januára 1993 vznikli samostatná Česká republika a Slovensko, bolo Československo krajinou zbrojného priemyslu, kde sa vyrábala široká škála zbraní – najmä automatických pušiek – a munície. V nasledujúcich rokoch bolo mnoho zbraní zo zásob bývalej československej polície a armády vyradených z prevádzky a firmy ako KolArms ich menili na slepé zbrane, ktoré bolo možné zakúpiť s minimálnymi obmedzeniami.⁸⁵ Ako však uvádza projekt SAFTE, toto vyradovanie z prevádzky nebolo vždy vykonané poriadne – dokonca ani na vojenských útočných zbraniach – v dôsledku čoho bolo relatívne jednoduché ich reaktivovať.⁸⁶

Výsledný nadbytok vojenských útočných zbraní spôsobil, že sa rýchlo šírili do celej Európy. V mnohých štátoch EÚ je práve reaktivácia strelných zbraní bežný spôsob, ako sa tieto zbrane dostávajú na čierny trh.⁸⁷ V súčasnosti sa slovenské zbrane nachádzajú v rukách zločincov z Británie, Dánska, Švédska, Holandska, Rumunska či Francúzska.⁸⁸ V krajinách západnej Európy bolo tiež zatknutých niekoľko Čechov, ktorí pašovali veľké množstvo zbraní určených na predaj na čiernom trhu.⁸⁹

Takýto nadbytok ľahko dostupných zbraní s možnosťou jednoduchej reaktivácie môže spôsobiť, že sa cez zločinecký trh dostanú do rúk teroristov. A presne to sa stalo v januári 2015 pri útokoch v Paríži, keď Chérif a Said Kouachi zabili dvanásť ľudí počas strelného útoku na redakciu satirického týždenníka Charlie Hebdo. Tento útok koordinoval Amedy Coulibaly, ktorý pri sérii strelieb počas troch dní zabil piatich ľudí, čo napokon vyústilo do rukojemníckej drámy v jednom kóšer supermarkete

84 Pre viac informácií pozri: Naina Bajekal a Vivienne Walt, „How Europe’s Terrorists Get Illegal Guns“, *Time*, 7. decembra 2015; Stefan Candeia, Jürgen Dahlkamp, Jörg Schmitt, Andreas Ulrich a Wolf Wiedmann-Schmidt, „How EU Failures Helped Paris Terrorists Obtain Weapons“, *Spiegel*, 24. marca 2016; a Nils Duquet (ed.), *Triggering Terror: Illicit Gun Markets and Firearms Acquisitions of Terrorist Networks in Europe*, Project SAFTE, Flemish Peace Institute, 2018; „Slovakia was a gun shop for terrorists, crooks“, *The Slovak Spectator*, 3. augusta 2016.

85 *Triggering Terror*, Flemish Peace Institute, 2018, s. 208.

86 Viac k tomuto problému: Nils Duquet a Kevin Goris, *Firearms acquisition by terrorists in Europe: Research findings and policy recommendations of Project SAFTE*, Project SAFTE, Flemish Peace Institute, 2018.

87 *Triggering Terror*, Flemish Peace Institute, 2018, s. 356.

88 Pozri aj Lina Grip, „Illegal weapons, gangs and violent extremism in Denmark“ v *Triggering Terror*, s. 141; Nicolas Florquin a André Desmarais, „Lethal legacies: Illicit firearms and terrorism in France“ in *Triggering Terror*, s. 197; a Roxana Albisteanu, Alexandru Dena a Matthew Lewis, „Romania: firearms and security at the EU eastern border“ v *Triggering Terror*, s. 361.

89 „Arsenal of 79 hand guns seized at Channel Tunnel from van preparing to enter Britain“, *The Telegraph*, 3. júla 2017; „Czech Businessman Arrested in Brussels on Arms Trafficking Charges“, *Radio Prague*, 6. januára 2006.

v Paríži. Coulibaly pri útoku použil dve útočné pušky VZ. 58 a dve pištole Tokarev TT33. V jeho byte sa neskôr našlo niekoľko ďalších pištolí.

Coulibalyho zbrane boli od spoločnosti AFG Security. Táto firma prevádzkuje predajňu so zbraňami v Partizánskom a vlastní tiež online obchod, ktorý legálne predáva deaktivované zbrane zákazníkom v iných krajinách EÚ.⁹⁰ Spoločnosť predala už minimálne 14 000 zbraní, väčšinou cez svoju webovú stránku.⁹¹ Prostredníctvom miestnych sprostredkovateľov, ktorí zbrane reaktivujú a uľahčujú ich predaj, sa tieto potom často dostanú až k zločineckým sieťam v celej Európe vrátane pravicových extrémistov v Nemecku.⁹²

Keďže firma AFG predala svoje zbrane jednotlivcom, ktorí ich následne predali na čiernom trhu so strelnými zbraňami, existuje *nepriame* prepojenie medzi Slovenskom a džihádskimi. Nie je známe, či niekto v dodávateľskom reťazci vedel o Coulibalyho úmysloch.

Slovenské zbrane boli použité aj pri masových streľbách. V júli 2016 18-ročný Ali Sonboly zabil počas streľby pri nákupnom centre Olympia v Mníchove deväť ľudí. Motív jeho útoku zostal neobjasnený, hoci Sonboly sa silno stotožňoval s ultrapravicovým teroristom Andersom Breivikom z Nórska. (Sonboly zomrel na následky strelného poranenia, ktoré si spôsobil sám ihneď po útoku.) Nemecké orgány vyhlásili, že útočník získal zbraň cez nelegálnu webovú stránku a mala vraj slovenské registračné číslo.⁹³

Podľa dôkazov investigatívneho novinárskeho projektu „Mapping the Weapons of Terror“, ktorý prebiehal pod záštitou Európskych investigatívnych spoluprác (European Investigative Collaborations, EIC), sú deaktivované zbrane stále dostupné online. Deaktivované útočné zbrane, pištoly a munícia sa stále predávajú online aj osobne a so správnymi technickými vedomosťami ich možno jednoducho reaktivovať.⁹⁴

90 *Triggering Terror*, Flemish Peace Institute, 2018; „Strelec z Mníchova si zbraň kúpil na Slovensku“, *aktuality.sk*, 24. júna 2015.

91 Stefan Candea, Jürgen Dahlkamp, Jörg Schmitt, Andreas Ulrich a Wolf Wiedmann-Schmidt, „How EU Failures Helped Paris Terrorists Obtain Weapons“, *Spiegel*, 24. marca 2016.

92 „Strelec z Mníchova si zbraň kúpil na Slovensku“, *aktuality.sk*, 24. júna 2015.

93 Ruth Bender a Christopher Alessi, „Munich Shooter Likely Bought Reactivated Pistol on Dark Net“, *The Wall Street Journal*, 24. júla 2016.

94 „Route of weapons used in Paris terror attacks leads to Slovak online gun shop“, *EIC*, 18. marca 2016. Viac informácií na: <https://eic.network/projects/arms>.

5 Odporúčania

Tento dokument skúma potenciálne prepojenia medzi zločinom a terorizmom v Českej republike a na Slovensku. Hoci v oboch krajinách sú aktívne organizované zločinecké skupiny, nevyskytuje sa v nich takmer žiadna teroristická aktivita. To znamená, že tu neexistuje priame prepojenie medzi zločinom a terorizmom. Je tu však nepriame prepojenie: zo Slovenska pochádza veľké množstvo ľahko dostupných zbraní, ktoré sa dajú jednoducho reaktivovať.

Odporúčame nasledujúce opatrenia a/alebo postupy:

1. Efektívne monitorovanie

Odporúčame, aby zodpovedné orgány naďalej pravidelne kontrolovali štatistiky organizovaného zločinu a terorizmu a pozorne ich monitorovali z hľadiska formujúcich sa prepojení medzi týmito dvoma fenoménmi.

2. Opätovné zváženie radikalizácie

Kedže spoločenské prostredie teroristov a extrémistov sa čiastočne prekrýva, je potrebné opätovne zvážiť základné domnienky týkajúce sa radikalizácie. Správanie džihádov s kriminálnou minulosťou sa často nezhoduje s domnienkou, že extrémizmus je spätý s náboženstvom. Odporúčame, aby príslušné orgány v prípade potreby aktualizovali svoje kontrolné zoznamy, ukazovatele a školiace materiály tak, aby odrážali meniace sa vzory správania a profily.

3. Boj proti všetkým zdrojom financovania terorizmu

Snahy čeliť financovaniu terorizmu boli z veľkej časti zamerané na medzinárodný finančný systém, čo však neprinieslo uspokojujúce výsledky. Odporúčame, aby orgány rozšírili svoje úsilie v boji proti financovaniu terorizmu aj na menšie a drobné trestné činy, ako sú obchodovanie s drogami, krádeže, vlámania a obchodovanie s tovarom.

4. Monitorovanie nezákonného obchodovania

Orgány oboch krajín by mali vyhodnotiť a posilniť svoje snahy pri monitorovaní nezákonného obchodovania s ľuďmi a tovarom vrátane lokálne vyrábaných strelných zbraní.

5. Zdieľanie informácií

Keďže hranice medzi terorizmom a „bežnou“ trestnou činnosťou sa čoraz viac stierajú, príslušné agentúry musia efektívnejšie zdieľať relevantné informácie medzi jednotlivými oddeleniami a odbormi a vytvoriť akúsi novú „koalíciu“ jednotlivcov a inštitúcií, ktorí doposiaľ nemuseli byť zvyknutí spolupracovať medzi sebou.

Odporúčame, aby vlády naďalej vyhodnocovali existujúce kanály a systémy výmeny informácií, preskúmali možnosti nových partnerstiev (napr. s miestnymi orgánmi, občianskou spoločnosťou a súkromným sektorom) a vykonali príslušné zmeny, ktoré budú odrážať novú, viacrozmernú povahu tejto hrozby.

Crime Terror Nexus

CRIME TERROR NEXUS

Crime Terror Nexus je projekt, ktorý skúma prepojenia medzi zločinom a terorizmom a snaží sa identifikovať lepšie spôsoby, ako im čeliť.

Počas 18 mesiacov dokumentujeme prepojenia medzi zločinom a terorizmom v celej Európskej únii. Naše zistenia šírimo prostredníctvom rôznych správ, podujatí a seminárov.

V spolupráci s úradníkmi a miestnymi subjektmi vytvárame nové a inovatívne prístupy k boju proti zločinu, ktoré by mohli prispieť k tomu, aby boli naše krajiny bezpečnejšie.

Crime Terror Nexus je projekt spoločnosti Panta Rhei Research Ltd. Financuje ho PMI IMPACT, globálna grantová iniciatíva spoločnosti Philip Morris International, ktorá podporuje projekty zamerané proti nezákonnému obchodu.

Spoločnosť Panta Rhei Research Ltd. má pri implementácii projektu úplnú nezávislosť a redakčne zodpovedá za všetky názory, ktoré sú v ňom vyjadrené.

Bližšie informácie nájdete na www.crimeterrornexus.com.

KONTAKTNÉ ÚDAJE

Ak máte nejaké otázky, nejasnosti alebo chcete požiadať o ďalšie kópie tejto správy, obráťte sa na Katie Rothman: katie@crimeterrornexus.com

Sídlo: Panta Rhei Research Ltd., 37a Great Percy Street,
Londýn WC1X 9RD, Spojené kráľovstvo

© Panta Rhei Research Ltd. 2018

www.crimeterrornexus.com